

LÜKÜS HAYAT

Türkiye klasik zenginleşme sürecinin başka bir eşiğinin kapısını aralanıyor. Hayatımızı pekala onsuz sürdürebileceğimiz ürünlere olan erişimin kolaylaşması ve ihtiyaç haline dönüşmesi yeni meslekleri ve sektörleri ortaya çıkartıyor. Daha fazla danışıyor, öğreniyor, spor yapıyor, hobilerimizle ilgileniyoruz. Paramızı gayrimenkule yatırıyor, TV yayınlarını İnternet'ten izliyor, karayolu yerine daha fazla havayolu, denizyolu ve demiryolunu tercih ediyoruz. Güvenliğimize daha fazla önem veriyor, çocuk gelişiminde profesyonel yardım alıyoruz...

EYYÜP KARAGÜLLÜ

Serkan Karademir, 38 yaşında kalite konusunda uzmanlaşmış bir mühendis. Bir gıda şirketinde üst düzey yönetici olarak çalışıyor. Eşi de uluslararası bir nakliye şirketinde görev yapıyor. İlkokul çağında iki çocukları var. İki evleri olmasına rağmen kendi tercihleriyle İstanbul, Anadolu Yakası'nda bir sitede kirada oturuyorlar. Aylık gelirleri ise 8 bin lirayı buluyor. 12 yıl önce evlendiklerinde Karademir Ailesi'nin aylık geliri bin 500 lirayı zor buluyordu. İstanbul, Tuzla tarafında bir sitede 400 liraya kirada oturuyorlar; kalan aylık gelirlerinin önemli bir kısmı beslenme ihtiyaçlarına ve eğitim harcamalarına gidiyordu. Geçen zamanda pozisyonlarındaki terfiler ve iş değiştirmelerle beraber gelirleri artmaya başladı. Banka kredisi kullanarak önce bir otomobil ardından yeni yapılan inşaat projelerinden beş yıla yayılan vadeyle iki daire satın aldılar. Şimdi aylık gelirlerinin önemli bir kısmını çocukların eğitim masrafları ile yine çocukların okul dışı dans, müzik gibi aktiviteleri ve kendilerine yönelik kişisel harcamaları oluşturuyor. Spor salonu aidatı, pilates kursu, konser ve tiyatro etkinlikleri, ödemeli tv aboneliği, ayda birkaç kez çıkılan yemekler ve biri "mümkünse" yurtdışı olmak üzere iki tatil harcaması...

Türkiye'de 2012 cari fiyatlarıyla kişi başına düşen milli gelir 10 bin 673 dolar. Dolayısıyla yıllık toplam 53 bin dolarlık gelirleriyle dört kişilik Karademir Ailesi'ni, Türkiye geneliyle karşılaştırmak pek doğru olmayabilir. Ancak onların tüketim alışkanlıklarındaki 10 yıla yayılan değişimin izlerini daha alt gelir gruplarında da sürmeniz mümkün. Aynı Karademir Ailesi'nin serüveni gibi eskiden 'lüks' kabul edilen birçok hizmet ve ürün bugün "ihtiyaç" haline geliyor. Örneğin ödemeli tv aboneliği. 2012 sonu itibarıyla abone sayısı (kablo TV dahil) 6 milyona yaklaşmış durumda. Televizyonun kendisi daha fazla ipucu veriyor. 32 yıl önce TRT'de Nuray Yılmaz'ın "Gezelim Görelim" programı ile başlattığı gezi programları, bugün her kanalda sadece Türkiye değil, dünyanın en uç yerlerine kadar tanıtım yapıyor. Üstelik yurtdışında tatil artık 'lüks' sayılmıyor. Bugün bir fırsat sitesinden 300 liraya dört günlük Atina - Selanik turu bulabiliyorsunuz -uçak ve konaklama dahil! Zaten geçen yıl yurtdışına tatile giden sayısı TÜİK verilerine göre 5.8 milyona ulaştı.

Benzer durum gurme programlarında görülüyor. Artık yerel kanallar da bile bir tane mutlaka var. Yeme - içme sektörünün son bir yılda iki kat büyüyerek 7 milyar dolar hacme ulaşması da bunun bir göstergesi. Ya da spor merkezleri. Örneğin Bilkent Holding iştiraki Sports International bugün altı şubeyle üç kentte hizmet veriyor ve abone sayısı 40 bini aşmış durumda. Üstelik artık bir spor salonu ücreti veya yoga, pilates kursları aidatları ödenebilecek seviyelere inmiş durumda. Bugün ayda 80 liraya haftada birden fazla

ders alabileceğiniz pilates kurslarını mahalle aralarında bile görmemiz mümkün. Ya da Türkiye genelinde 200'ü aşkın şubesi olan kadınlara yönelik spor merkezi B-Fit'e ayda 50 liraya gidebiliyorsunuz.

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi İktisat Bölümü öğretim üyesi ve aynı zamanda Sosyal Politikalar Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan, Türkiye'nin klasik zenginleşme evresinden geçtiğine işaret ediyor. Ve bu sürecin kritik gelir eşiğine geldiğini düşünüyor. "Hayatını pekala onsuz sürdürebileceğin ürünlerin talep edilmesi ve ihtiyaç haline dönüşmesi için gelir seviyesinin belli bir oranda artması gerekir. Çünkü beslenme giderleri gelir seviyesi çok artsa bile büyük oranda yükselmez. Türkiye bu noktaya gidiyor. Tüketimde yenilikleri keşfetmeye başlayan kesim büyüyor. Elbette nüfusun büyük kısmı hala bu tüketim değişimini yaşamıyor ama giderek demokratize olan bir süreçten söz edebiliriz" diyor. Benzer

bir tespiti TEPAV'dan Özcan Acar da yapıyor. Acar, bu durumu Türkiye'de iktisadi kalkınmanın izlerini görmeye başladığımız şeklinde yorumluyor. Ernst & Young'ın "Üç Milyar Yeni Tüketicinin Doğuşu" başlıklı raporu da gelişmekte olan pazarlardaki hızlı büyümeyle bağlı olarak dünya genelinde orta sınıfın satın alma gücünün 2030'a kadar üçe katlanacağını öngörüyor. Raporunda 2030 yılına kadar orta sınıfın 5

milyar kişiye ulaşacağı ve "Yeni Küresel Orta Sınıf" kaynaklı talebin mevcut 21 trilyon dolardan 56 trilyon dolara çıkacağı öngörülüyor. Orta sınıf yoksulluktan sıyrılmış olmakla tanımlanıyor. Ve Türkiye'de yoksulluk sınırı Türk-İş'in ocak ayında açıkladığı rakama göre dört kişilik bir aile için 3 bin 300 lira. TÜİK ise kentlerde yaşanların sadece 0.94'ünün yoksulluk sınırı altında olduğunu hesaplıyor.

FORBES'un Kariyer.Net verilerini baz alarak bu yıl ikincisini hazırladığı "İnsan Kaynakları: Değişimler ve Yeni İşler" başlıklı raporu da tüketim alışkanlıklarıyla birlikte değişen hayat tarzının ortaya çıkardığı yeni istihdam profiline ortaya koyuyor. Bu senenin insan kaynaklarındaki trendi, eskilerin deyimiyle tarz-ı hayat'ın yükselişi. "Biraz alım gücünün yükselmesi, biraz da gerçekten yaşam tarzının değişmesiyle insanlar kendilerine daha fazla yatırım yapmaya başladı" diyor Kariyer.Net Genel Müdürü Yusuf Azoz, "Daha fazla spor yapan, kişisel bakımına özen gösteren, çocuk gelişiminde profesyonel yardım alan ve aynı zamanda hobbilerine vakit ayıran bir kitlenin ihtiyaçlarına yanıt veren girişimlerin arttığını görüyoruz. Böylece bu alanda görev yapan profesyonellerin de sayısı artıyor."

Bu durum yükselen iş alanları listesinde daha net ortaya çıkıyor. 2012 yılında Kariyer.Net'te yayınlanan iş ilanları sayısı toplamda yüzde 12 oranında arttı. Bu, yıllık ilan artış

**İLK KEZ YAYIMLANAN İLANLAR
2012'NİN DİKKAT ÇEKİCİ BAŞKA
BİR TRENDİ. BU SENEKİ
ARAŞTIRMAMIZA KONU OLAN İLK
KEZ YAYIMLANMIŞ TAM 59 YENİ
POZİSYON VAR.**

orani bu rakamın üzerinde kalan sektörlerin büyüdüğü anlamına geliyor. Yeni hayat tarzını destekleyen iş dallarındaki artışlar yüzde 12'nin oldukça üzerinde... Örneğin eğlence hizmetlerinde yüzde 182; eğlence tesislerinde yüzde 50, müzik ve müzik organizasyon ilanlarında yüzde 125 artış var. Dermokozmetik alanındaki artış oranı yüzde 343'e ulaşmış durumda. Aynı dönemde moda-tasarım yüzde 143, bahçe mobilyaları yüzde 100, çocuk gelişimi ve eğitimi yüzde 64 yükseldi. Öte yandan daha önce kurumsal olarak ilanı verilmeyen pek çok iş pozisyonu da ortaya çıkıyor. Yüzde 300 ile 700 arasında değişen sıçramalara sahip hobi ve kişisel bakıma yönelik işler bunlar: Saç ekim hemşiresi, yoga eğitmeni, jimnastik antrenörü, yelken eğitmeni, spa direktörü, sörf eğitmeni...

TEPAV'dan Çağlar Esen, Türkiye'nin modernite ile post-modernite arasına sıkışmış olduğunu anlatarak bu tarz işlerdeki yükselişin post-modern kesimlerin hızlı büyüdüğü yönünde yorumlanabileceğini söylüyor. "Dizi ya da filmlerdeki karakterlere bakarsanız da bunu görebiliyorsunuz" diyor, "Örneğin İssiz Adam isimli filmde erkek aşçı, kız ise çocuk kostümü tasarımcısıydı. Tekstil, hazır giyimi geçtik, çocuk giyimi çok detay bir iş... Beş ila 10 sene önce karşılaşmadığınız meslekler ekonomik gelişmenin yansıması olarak ortaya çıkıyor. Gelir seviyesi arttıkça toplum içinde adalar oluşuyor. New York, Paris gibi şehirlerdeki benzer işler görülüyor" diye de ekliyor.

Aslında bu işlerle ilgili ilanların Kariyer.Net'te yayımlanması da başlı başına bir gösterge. Çünkü Türkiye'de ancak "sektör" tanımlamasına giren alanlardaki şirketler çalışan ilanına para harcıyor. Genelde tüm KOBİ'lerde olduğu gibi bir spor merkezi veya yeme içme işindeki herhangi bir işletme istihdam arayışını ya seri ilan yoluyla ya da çevre etkisiyle çözmeye meyillidir. Dolayısıyla buradan hayat tarzına yönelik işlerin hızla kurumsallaşmaya başladığı bir sürecin de başında olduğumuz sonucu çıkarılabilir. Örneğin Doğu Holding'in D.ream markasıyla bu alana girmesi -keza Bilkent Holding'in de- önemli bir eşiğin atıldığına işaret sayılmalı. Yine de çoğunluğu küçük işletmelerin oluşturduğu bir diyar burası... Örneğin İstanbul, Caddebostan'da geçen yılın sonunda müzik öğretmeni eşiyile birlikte bir kültür merkezi açan spor öğretmeni Can Lülecı, altı ay içinde düzensiz de olsa bir müşteri tabanına eriştiklerini anlatıyor. "Gelir seviyesi orta ve üstü bir semte hitap ediyoruz. Müzik ve bale ile başlamıştık. Şimdi yoga, pilates sınıfları da açtık. En başta iki kişi yürütebileceğimizi düşünüyorduk ama şimdi yeni eğitmenler almaya başladık" diyor.

Orta sınıf zenginleşiyor ve yeni tüketim araçlarına erişim kolaylaşıyor... Bu bağlı olarak da insanların değişen hayat tarzına yönelik meslekler ortaya çıkıyor. Bu durum kalkınmanın olumlu bir yansıması kuşkusuz ama diğer taraftan yeni meslekler zenginleşmenin yarattığı olumsuzlukları gidermeye yönelik bir işlev de üstleniyor. Sağlık Bakanlığı'nın obeziteyi önlemeye yönelik çalışmalarına eşlik eden sporu

teşvik etme kampanyası teorik olarak spor merkezlerini ve benzeri hizmetleri sunan işlerin de büyümesini tetikleyebilir.

Diğer taraftan yeni hayat tarzının, İnternet'in temelde modern toplumun yarattığı en önemli sorun can sıkıntısı. Prof. Serdar Sayan eğlence endüstrisinin, zenginleşen insanların boş vakitlerini değerlendirmelerine yani can sıkıntılarını gidermeye yardımcı olmak üzerine kurulu olduğunu anlatıyor ve Türkiye'de alışveriş merkezleri merkezli eğlencenin yükselişini buna bağlıyor. "Yeni bir kuşak, anne ve babalarının varlığından bile haberdar olmadığı şeylere kolayca erişebiliyor ve daha fazla şeyi denedikçe çabuk bıkar hale geliyor. SMS, Twitter hayatı çok hızlı aslında. Ve beraberinde dikkat aralıkları ciddi anlamda kısalıyor. Bu tüketim ve hayat biçimine yansımaları var. Tatminsizlik yaratıyor. Can sıkıntısı zengin hastalığıdır. Nasıl gut çok et yemekten kaynaklı bir zengin hastalığıysa bu da öyledir. Dolayısıyla yoga ve benzeri yeni hobiler, paintball, trekking gibi adrenalin temelli sporlar yükseliyor. Akabinde daha fazla

YILDIZI PARLAYAN 10 İŞ KOLU

Bu senenin şampiyonu pek iş olduğu düşünemeyeceğiniz bir sektörden çıktı. "Arşiv Yönetimi ve Saklama", yarattığı istihdam açısından küçük olmakla birlikte oransal olarak en yüksek artışı sağladı. Üstelik oldukça niş bir alan. Bu alanda faaliyet gösteren Dafasafe isimli Alman ortaklı firmanın satış yönetmeni Günden Günaşan, sektörde sadece beş kurumsal firma olduğunu söylüyor. Dış kaynak kullanımının yarattığı bir iş olan "Arşiv Yönetimi ve Saklama", temelde kurumların yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre 10 yıl boyunca saklamak zorunda kaldıkları belgeleri güvenli ve temiz bir ortamda koruma işlevini gerçekleştiriyor. Şu anda 250 bin kutu belge sakladıklarını söyleyen Günden Günaşan, bankaların da bu hizmeti kullanmaya başladıklarını anlatıyor. "Son olarak bir bankayla 400 bin kutuluk bir anlaşma imzaladık" diyor. Kurumlara yüzde 30 ila 70 oranında maliyet tasarrufu sağlayan bu hizmeti verilemek için biçişik nizam olmayan, rutubetsiz, yangına karşı korumalı bir depoya, belgeleri dijital hale geçirecek ve aynı zamanda istenildiği zaman, kolaylıkla belgelere erişimi mümkün kılan bir teknoloji altyapısına gerek var.

ARŞİV YÖNETİMİ VE SAKLAMA %308

DANIŞMANLIK %162

%92 ATIK YÖNETİMİ VE GERİ DÖNÜŞÜM

%83 ÜRETİM / ENDÜSTRİYEL ÜRÜNLER

%78 TİCARET

%68 HIZLI TÜKETİM MALLARI

%56 GÜVENLİK

%51 ORMAN ÜRÜNLERİ

%51 OFİS / BÜRO MALZEMELERİ

%49 FİNANS - EKONOMİ

Kaynak: kariyer.net

terapiste gidiyor, sürekli çalışan anne ve babalar olarak çocuklarımızın yalnızlığını gidermeye daha çok para harcıyoruz.” Geçen yılın yükselen işleri de Sayan’ın işaret ettiği terapist ve çocuk gelişimi savını destekliyor. Pedagog, mini club sorumlusu, terapist, psikoterapist gibi pozisyonlar da ilan artışları yüzde 200 ila 700 arasında değişiyor. Üstelik bazı meslekler ilk kez ilanla aranıyor.

Ancak yeni hayat tarzına hitap eden meslekler ve sektörler hala Türkiye’deki toplam istihdamın küçük bir kısmını oluşturuyor. Comscore verilerine göre Türkiye’de online iş arayanların yüzde 75’ini kapsayan Kariyer.Net’in verilerine dayanarak 158 bin iş ilanını temel alan “FORBES, İnsan Kaynakları: Değişimler ve Yeni İşler” raporunda en çok istihdam sağlayan sektörler ve mesleklerde keskin bir değişim yok. İnşaat, tekstil, bilişim, sağlık ve üretim en çok istihdam yaratan ilk beşi oluşturuyor. Geçen yıl ilk beşteki son iki sırayı otomotiv ve hizmet oluşturuyordu. Ama bu iki sektörden özellikle otomotivin istihdam artışı sadece yüzde 5 oldu. Bu otomotiv alanındaki durgunluğun da bir göstergesi sayılmalı. Üretim ve endüstriyel ürünler alanındaki yüzde 83’lük artış ise dikkat çekici. Bu ilk beş iş kolu içinde açık ara en yüksek oran ki diğerlerinin neredeyse üç katına varıyor. Bu yükselişi sürükleyen ise demiryolu araç üretimi ile boyama sanayindeki büyüme...

Meslekler itibarıyla bakıldığında ise satış her zamanki gibi ilk sırada. Onu mühendislik ve muhasebe izliyor. Geçen yılın meslekler bazında trendi İnternet, e-ticaret ve sosyal medyanın yarattığı yeni işlerin yükselişiydi. Örneğin sosyal medya uzmanına olan talep yüzde 3 bin 100 artmıştı. Bu sene baz yükseldiği için bu alanlardaki artış yüzdesi sınırlı kaldı. Ama artık istikrarlı bir büyüme var. Sosyal medya uzmanına olan talep 2012’de yüzde 79,6 oranında artmış durumda. Yine geçen yılın yıl yüzde 600 artan dijital pazarlama uzmanı talebi bu yıl yüzde 23’e indi. Ancak iki pozisyonda da ilan sayıları 100’ün üzerine çıkmış durumda. E-ticaret alanındaki artış yüzde 37 ile sınırlı ama ilan sayısı bine yaklaşmış durumda. Geçen yılın sıçramalarını ise mobil teknolojiler ve yazılım alanında görmek mümkün. Yine bir okulu olmayan, alaylı kategorisindeki bu işler içinde mobil içerik - teknoloji uzmanına ve oyun yazılım uzmanına olan talep yüzde 800’leri görüyor. Bu alandaki istihdamı daha 20’li yaşlardaki girişimciler tarafından kurulan oyun ve yazılım firmalarıyla Türkiye’ye giriş yapan uluslararası oyun yayıncıları çekiyor.

Son günlerin en önemli konu başlıklarından olan “büyük veri” de artan veri merkezlerine paralel yeni istihdam ve pozisyonlar yaratıyor. Bilgi güvenliği danışmanı, bilgi geliştirme mühendisi gibi yeni unvanlara olan talep de yüzde 800 seviyesinde artış var. Benzer şekilde elektronik yayıncılık alanında

kurulan yeni firmalar da ilan sayılarını yüzde 112 artırmış durumda. Yayıncılık alanında dikkat çeken bir diğer yeni iş de IPTV. Bu alanda Kariyer.Net sisteminde ilk kez IPTV entegrasyon mühendisi pozisyonu ile ilgili ilan verildi. Bilişim suçları uzmanı da ilk kez görülen ilanlardan biri. Çağrı merkezleri ise yüzde 327 ile büyüme temposunu artırarak sürdürüyor.

Belki hayat tarzına yönelik işler kadar çarpıcı değil ama danışmanlık alanındaki yükseliş de dikkate değer. Genel itibarıyla yüzde 162 büyüyen danışmanlık alanında detay pozisyonlarda sıçrama var. Örneğin kurumsal performans yöneticisi, yetenek yönetimi uzmanı, kariyer yönetimi uzmanı, inovasyon yetkilisi gibi pozisyonlar ilk defa yayımlandı. Bunun yanı sıra kurum içi koçluk da istihdam yaratmayı sürdürüyor. Eğitim, satış koçu gibi pozisyonlar için de ilk kez ilan verildi. “Bu” diyor TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi’nden Prof. Serdar Sayan, “danışmanlığın hızla popüler ol-

cağını gösteriyor. Çünkü insanların vakti azalıyor. Birtakım işlerini ve hayatlarını yönetmekte zorlanıyorlar. Dolayısıyla zamanı yönetecek işler çok önem kazanacak.” Boyner Holding’in 2003’de kurduğu Back-Up, Sayan’ın bahsettiği geleceğin nasıl olacağı konusunda ipuçları veriyor. Şirket, seyahatlerinizi programlamaktan sağlık ihtiyaçlarınızı karşılamaya, aracınızla ilgili lastik değiştirmekten akü takviyesine ve çilingir bulmaya kadar her türlü sorun ve ihtiyacınızı karşılamayı vaat ediyor.

Ve Back-Up’ın çoğunluk hissesini geçen yıl ABD merkezli müşteri sadakati programları şirketi Affinion tarafından satın alındı. Bu her şeyi anlatıyor aslında... **F**

İNŞAATTAN SONRA EN ÇOK İSTİHDAM ÇEKEN İŞ KOLU OLAN TEKSTİLDEKİ İNSAN KAYNAĞI TALEBİ GEÇEN YILA GÖRE YÜZDE 25 ARTTI. AMA YAN SEKTÖRLERİNİN HEPSİNDE KÜÇÜLME VAR. TEK İSTİSNA MODA & TASARIM.

HER DAİM İŞ VAR

Mavi yaka tanımı içine giren meslek arasında şoförlük her daim geçer akçe... Rakamlar 2011’e göre 2012’deki artışı yansıtmaktadır.

ŞOFÖR %13700

KURULUM TEKNİSYENİ %4500

KAYNAKÇI %4000

%2800 ÜRETİM PERSONELİ

%2100 MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ YARDIMCISI

%1700 DIŞ TİCARET STAJYERİ

%1600 İTHALAT OPERASYON ELEMANI

%1400 ÖN BANKO ELEMANI

Kaynak: kariyer.net